

Jelgavas novads

Valgundes pagasts

Publicēts: 28.01.2023.

Platība: 210,6 km²

Iedzīvotāju skaits: 1894 (uz 02.01.2018.)

Teritorija

Valgundes pagasta teritorija atrodas Jelgavas novada ziemeļu daļā, dienvidos robežojas ar Jelgavas pilsētu un ir izstiepta gar Lielupes labo krastu līdz Kalnciema skolai. Tālāk ziemeļu virzienā tā izvietojas Lielupes abās pusēs, robežojoties rietumos ar Kalnciema, Līvberzes pagastu, Dobeles un Tukuma novadiem, ziemeļos – ar Babītes novadu, austrumos ar Olaines un Ozolnieku novadu. Caur pagasta teritoriju 26 km garumā tek viena no lielākajām Latvijas upēm – Lielupe. Valgundes pagastā ir trīs ciemi ar diezgan lielu starpību attāluma ziņā no Jelgavas – Vītoliņi 6 km, Valgunde (pagasta centrs) 12 km un Tīreļi 23 km, ja par atskaites punktu uzskata Kalnciema ceļa un Rīgas ielas krustojumu. Pašvaldības ielu un ceļu kopgarums Valgundes pagastā ir 79.71 kilometri.

Caur pagastu ved Latvijas reģionālais autoceļš P99 Jelgava—Kalnciems, kas Tīreļos savienojas ar augstākās kategorijas autoceļu A9 Rīga (Skulte)—Liepāja, sauktu arī par Liepājas šoseju.

Pagasta apdzīvotās vietas

Vītoliņi, Valgunde, Tīreļi

Daba

Valgundes pagasta teritorija ietilpst Piejūras zemienes zonā, atrodoties tikai nedaudz virs jūras līmeņa. Pagastā dominē smilšainie līdzenumi, bet sastopamas arī atsevišķas kāpas un kāpu grēdas. Augstākais punkts pagastā ir Ložmetējkalns – 33 metri virs jūras līmeņa. Kopumā pagasta teritorijā ir diezgan liela reljefa formu dažādība. Dienvidu daļa ir ļoti līdzena, tur nav lielpauguru un paaugstinājumu – raksturīga Zemgales ainava. Ziemeļu daļa ir bagāta ar kāpām, kāpu grēdām, uzkalniem un paaugstinājumiem. Pagastā ir kūdras krājumi, daļa no tiem tiek rūpnieciski izmantota. Ir māla atradne. Ķemeru nacionālā parka teritorijā ir dolomīta atradnes. Liela vērtība ir mežu platības. Pamatā mūsu mežos aug priedes – 70%, bērzs 25%, nedaudz egle.

Pagasta teritorijā ir vairākas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas (ĪADT): Ķemeru nacionālais parks, dabas liegums “Kalnciema pļavas”, dabas liegums “Babītes ezers”, dabas parks “Svētes paliene”. Reģistrēti 5 mikroliegumi.

Vēsture

Valgundes pagasta teritorija senos laikos piederēja pie zemgaļu Upmales valsts. Ap 1290.gadu pagasta teritorija piederēja pie Mītavas pils novada, 1467.gadā pie Jelgavas baznīcas draudzes un kā Valgundes ciems pie Jelgavas Valsts zemes iecirkņa. 1522.gadā Valgundes muižas novads bija pierakstīts pie Jelgavas Sv. Trīsvienības baznīcas lauku draudzes. 1557.gada martā Valgundes novadu ietilpināja Kurzemes hercogistes teritorijā. 1822.-1826.gadam izveidoja jaunus pagastus. Valgundes pagasta robežās nodibina 2 pagastus – Valgundi un Hercogmuižu. 1867.gadā Valgundes un Hercogmuižas pagastus pārveido par no muižas neatkarīgiem teritoriāliem pagastiem ar zemnieku pašvaldību. 1945.gadā pagastus pārdēvē par ciemiem. 1949.gadā Valgundes ciemā ir vairāki kolhozi – “Lielupe”, “Brīvēzemnieks” “Padomju Arājs” un “Vārpa”, Kalnciema ciemā – “Boļševiks” un “Kalnciems”. 1950.gadā “Lielupe” apvienojas ar “Brīvēzemnieku” un pārtop par “Jauno Gvardi”, “Padomju Arājs” apvienojas ar

Ozolnieku ciema "Ozolniekiem", iegūstot nosaukumu "Leona Paegles vārdā nosauktais" - teritorija paplašinās dienvidu virzienā. Kalnciema kolhozi apvienojas "Padomju Latvijā", ko 1963.gadā pārdēvē par "Kalnciemu". 1978.gadā "Kalnciems" apvienojas ar "Jauno Gvardi", izveidojot "Vienību". "Vārpa" iekļaujas padomju saimniecībā "Jelgava" un kļūst par Līv bērzes ciema daļu. Ciema dienvidu daļa nonāk pie Jelgavas pilsētas, Kalnciema fondi pie Babītes ciema un nedaudz pie Salas ciema. Kaigi, Purmaļi un Krasti top par Kalnciema strādnieku ciematu, kam 1964.gadā pievieno Valgundes, Plosta un Kaļķu apdzīvotās vietas un kļūst par pilsētciematu.

Zināms, ka vidzemnieka Georga fon Švengelna 1634.gadā sastādītajā Kurzemes robežkartē, kuras oriģināls glabājas Zviedrijas Valsts arhīvā, pie Lielupes atzīmēto WITKOPF vēsturnieks E.Dunsdorfs identificēja ar Valgundes muižu. Var droši apgalvot, ka Valgundes vārds pirmo reizi kartogrāfiskajā materiālā minēts 1634.gadā. Zviedru kartogrāfs Magnuss Stjuarts 1702.gdā sastādītajā kartē atzīmējis 5 arkļus lielo Valgundes muižu (WOLGUNT, VOLLGUT: voll – pilns, pilnīgs, gut – muiža), kura tolaik bija Bolšvinga īpašumā vai nomā.

Novadnieki

Valgundes pagastā dzimuši Lāčplēša kara ordeņa kavalieri - Pēteris Ādminis, Jānis Sniedziņš, Voldemārs Šenfēlds (Voldemārs Skaistlauks), Dāvids Veiss un Trīs Zvaigžņu ordeņa kavalieri – Ludvigs Neiburgs (būvuzņēmējs), Voldemārs Šmulders (kuģu būves inženieris), Aurēlijs Zēbergs (zvērīnāts advokāts), Voldemārs Skaistlauks (ģenerālis, žurnālists).

Voldemāru Birznieks, Ložmetējkalna vēsturisko vietu atjaunotājs (ordenis piešķirts 1996.gadā).

Valgundē dzimuši arī tādi ievērojami cilvēki kā Ludis Neimanis (1863.-1926.g.); grāmatizdevējs, Ziedonis Ligers (1918.g.) - etnogrāfs, Āfrikas tautu pētnieks; Venta Vīgante (Bērziņa, dzim. Brūvere) (1913.-1993.g.) dramaturģe; Vilis Ozols (1929.-2014.g.) - horeogrāfs, Zemgales deju Ķēniņš.

Video autori: Antra Leite-Straume un Jēkabs Vilkārsis

Valgundes pagasta pārvalde

 [+371 26335303](tel:+37126335303)

<https://www.jelgavasnovads.lv/lv/valgundes-pagasts>